

Ez a weboldal cookie-kat (sütiket) használ azért, hogy weboldalunk használata során a lehető legjobb élményt tudjuk biztosítani.

X

A weboldalunkon történő további böngészéssel hozzájárulsz a cookie-k használatához.

Folytatás [Tudj meg többet](#)

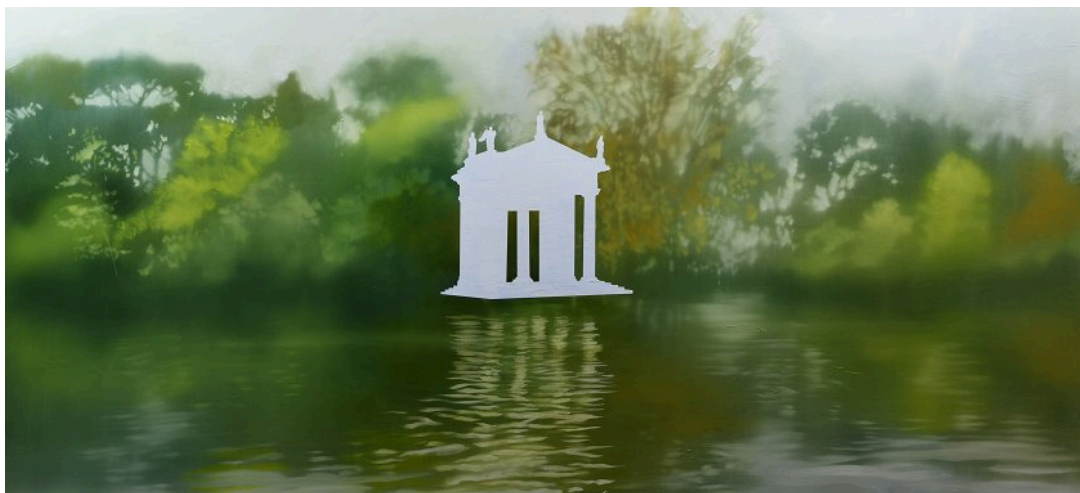
ART&DESIGN

Vékony Délia

2022. 06. 02.

JELENLÉTKERT: A KÉPEN TÚL TALÁLKOZUNK

Gondolatok Kondor Attila kiállításáról a Képezőben

Tartalom értékelése (2 vélemény alapján): ★ ★ ★ ★ ★

A Képező galériaterében megrendezett kiállításon csak tájképeket látunk, melyeken néhol egy-két épület vagy szobor is szerepel. A német romantika tájképisége mellett ábrázolásmódjában Kondor Attila a reneszánszhoz nyúlik vissza, de megjelennek az indiai kertek is. – Kondor Attila kiállításáról Vékony Délia esszéje olvasható.

Mi is az a misztika, és hogyan közelíthetünk hozzá szekuláris háttérű, 21. századi fejjel? A misztikus tapasztalat független vallásoktól és filozófiáktól, de gyakran azokon keresztül megérkező valóságtapasztalat, melynek megélése alatt nem az elszigetelt, szubjektív énkön átszűrve szemléljük a valóságot, hanem azt magunk mögött hagyva „kinyílunk” egy univerzális tudatra. A misztika szó Isten jelenlétének és a vele való egyesülésnek a tapasztalatát jelenti. Onnan is látszik, hogy a valósággal való találkozás – tehát az a létállapotot, amelyet akkor tapasztalunk, amikor kiüresítjük az elménket, megfeledekezünk a testünkről, és nem projektáljuk a saját elménk által kreált műsort a világra – nem szubjektív, hogy mindenki, akivel ez megtörténik, nagyon hasonlóan írja le.

Könyvek és hangoskönyvek
tízezrei mobilon, 15 nyelven.

Olvasd és hallgasd korlátlanul!
Most 2960 Ft ezzel a kóddal:

PRAE24

hu.bookmate.com/code

The banner features a central logo of a cat wearing glasses. Below the text, there are several book covers displayed, including 'Fet és méz' by Kulesar Ilkó, 'Minden kémia' by Bonnie Garm, and others.

Kondor Attila: *Garden of presence II*, 2022. Olaj, vászon, 80 x 100 cm

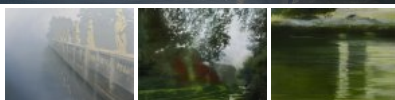
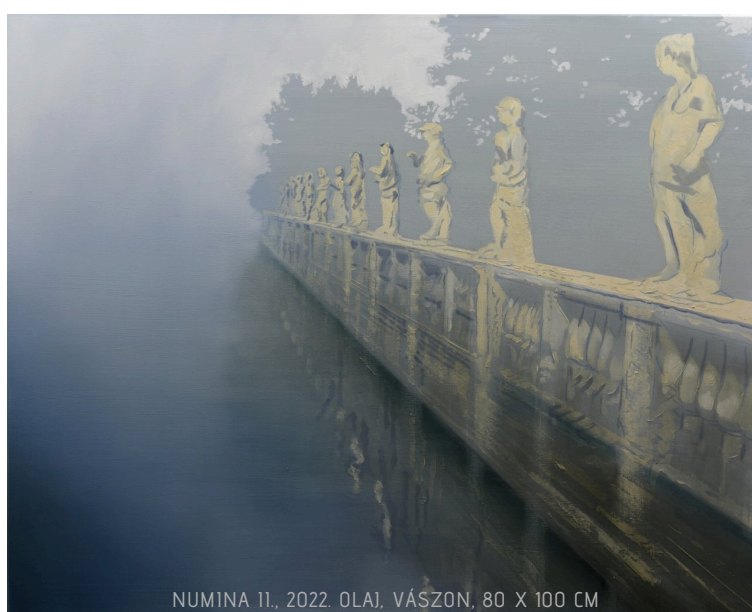
A 17. századi japán zen mester, a Rinzi zen megújítója, Hakuin tapasztalatai rokoníthatók a 13. századi keresztény misztikus Meister Eckhardt beszámolóival. A ma populáris, vallási szervezetektől független Eckhardt Tolle előadásai és könyvei visszhangoznak több keresztény hitre tért, eredetileg muzulmán háziasszony megtérés-beszámolóját. Talán ez a hasonlóság az oka annak is, hogy egy jógi tökéletesen el tud beszélgetni egy ilyen tapasztalatot megélt filozófussal, egy keresztény szenttel, vagy egy szufi dervissel.

Félreértés ne essék, ahhoz, hogy megéljük saját kontemplatív tudatunkat, nem kell vallásgyakorlóná válnunk. Elég csak leülni egy kertbe szemlélődni. Ezt teszi Johannes Anker Larsen dán író is, akinek a szövegét Kondor Attila a kiállítás központi videójához adoptálta.[2] A szöveg, amely kalandos utakon, több nyelvről áttéve jutott el az alkotóhoz – és a forgatókönyv kedvéért még ő is átírta valamelyest – arról szól, hogy Larsen ül egy kertben, szivarozik, és megérkezik hozzá a valóság.

"Minden csendes és békés volt – körülöttem és bennem. Alapjában véve túl jó volt minden ahhoz, semhogy valamin gondolkozhattam volna. Egyszerűen csak ütem ott. Ekkor kezdett közeledni az a végtelen szelídség, amely tisztább és mélyebb, mint a szerelmesek szelídsége, mint az apa gyengédsége gyermekéhez. Bennem volt, de jött is hozzám, ahogy a levegő a tüdőmbe jött. A lélegzetvétel az ilyenkor szokásos módon különlegesen ünnepélyes és áhítattal teli lett, egyszersmind több mint testi lélegzetvétel; a szelídséget lélegeztem be. [...] Láttam ezt a szelídséget, tudássá vált, teljes tudássá, egyszersmind hatalommá, mindenre kiterjedő hatalommá és magával húzott az örök most-ba. [...] Láttam az időt és a teret, mint e teremtés eszközeit vagy funkcióit. Az idő és a tér a teremtéssel, a teremtés során jön létre és vele szűnik meg. Az újonnan teremtett a most-ban áll és leteszi ezeket az eszközöket. Kezdődik a szabadság, az igazi lét."

Ahogy a szövegben Larsen azt próbálja meg elbeszélni, ami szavakkal el nem mondható, Kondor Attila azt próbálja megfesteni, ami nem vizualizálható. Hogyan festjük meg magát a léteezést? Vagy azt, hogy nem-léteezés? Vagy azt, hogy a létben való lüktető, időtlen, tér-nélküli kiteljesedés? A művész festményei olyanok, mintha ezeknek a létezési dimenzióknak a lenyomatai, helyei lennének. Mint az Őszövetségben EL,[3] Isten hűlt helye, utalás, időben és térben soha meg nem jelenő, érzékszervekkel fel nem fogható.

Elvárhatnánk, hogy – több művésztől megszokott módon, például Malevicstől Molnár Sándorig – Kondor Attila az absztrakciót hívja segítségül ehhez a művészeti témához. Ehelyett azonban annyira klasszikus festészeti nyelvezetet használ, hogy az már-már túl szigorúnak is tűnik. A Képező galériaterében megrendezett kiállításon csak tájképeket látunk egy-két épülettel vagy szoborral. A német romantika tájképisége mellett ábrázolásmódjában Kondor Attila a reneszánszhoz nyúlik vissza. A misztikus tudás jelen van ott is, hiszen a figurálművészet, a tárgyak és a természet legalább annyira képesek magunkban hordozni a szentséget, mint az absztrakció – például ezért jelenik meg a szentség Raffaellónál, vagy Leonardo portréi ettől olyannyira magával ragadók.

Kondor Attila

Ráadásul EL helyének a kertet választja az alkotó. A művészettörténetben a kert fontossága először talán Petrarcanál bukkan fel. A szintén kora reneszánsz idején élt költő különleges viszonyt ápolt a kertekkel, kertészkedéssel és magával a természettel is, állítólag ő volt az első, aki azért ment fel egy hegy tetejére, mert a természet élvezetet nyújtott neki, ám a vad természettel ambivalens volt a viszonya. A legtöbb középkori ember számára a természettel való kapcsolat leginkább veszélyt és rettenetet jelentett, hiszen az ember akkor még nem uralta a környezetét, teljes mértékben kiszolgáltatottan állt a természet erejével és teremtményeivel szemben. Erdőben sétálgatni nem kikapcsolódás, hanem száműzetés volt, hiszen sosem lehetett tudni, mi akar éppen megenni minket. Petrarcanak is a kert volt az, ami a biztonságos természetet jelentette, és ott tudta igazán beleengedni magát abba a kontemplatív térbe, amelyet Kondor Attila és korábban Larsen szintén megfogalmazott. A reneszánsz kertek, a humanizmus isteni arányokon alapuló geometriáját követve, szakrális terek voltak, amelyek az elmélkedést, a filozófiát, a verselést, és a magasabb eszme felé való törekvés helyszínékként és inspirációjaként funkcionáltak. A kertben az ember átlényegül a mesterséges szépséggel, de közben a természet erejével is találkozik, hiszen élő, növekvő, folyamatosan a maguk ritmusa szerint változó élőlények között tölti az idejét.

A kiállításon megjelennek nemcsak reneszánsz, hanem indiai kertek is, ahol a kertkultúra talán minden elképzelést felülmúlt. Itt az épített arányokkal és vízzel való játék annyira elképesztő, hogy a lenyugvásra még alkalmatlan személy is teljesen belefeledkezik a tervezés szent szépségébe. A delhi-i kert részleténél (*Stepwell*), ahol a földbe süllyesztett vízrendszer részletét nézve nem tudjuk eldönteni, hogy a víz melyik irányból folyik, mintha az ember vagy a teremtés megszemélyesítését látnánk: alapeometriát a négyzet formájában, a négy elem, tehát a föld, víz, tűz (nap), levegő találkozásában.

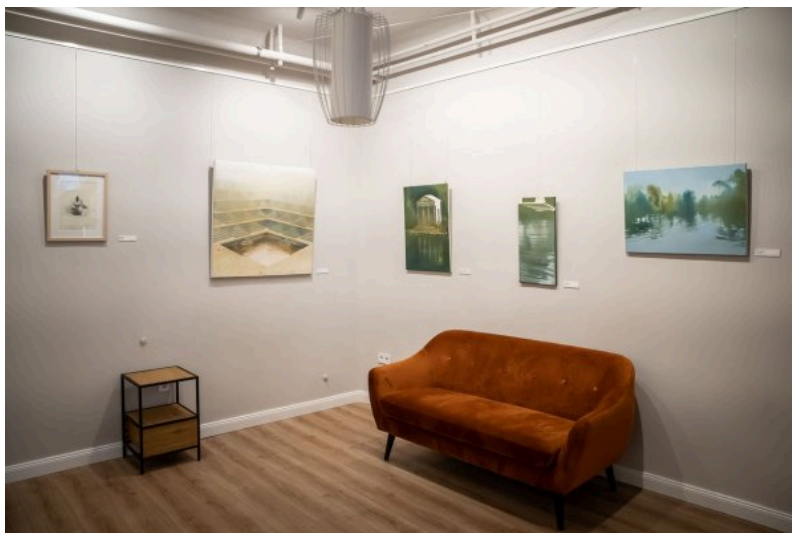

Kondor Attila

Kondor Attila festményeiben ugyanakkor az épületek, az árnyékok, tehát a természethez hozzáadott tárgyak és dolgok vizuális kezelése is érdekesek. Furcsa mód fehér az az épület, vagy a lépcső árnyékos oldala, amelyet a kép teréből kiragadott, mintha a fizikai testek, dolgok létezése korántsem lenne annyira egyértelmű. A kertek, vízpartok zöldje is homályosan, ködösen vibrál, mintha egy másik dimenzióból tekintenénk rá. Emiatt a látott valóság kilép a fizikai vizualitás keretei közül, túlmutat önmagán egy benne-foglalt, de a fizikaiságot meghaladó önvaló felé.

Néha nem tudni, hogy az alkotónál mi a fő műfaj: a festészet, a rajz, vagy esetleg az animáció? Nyilvánvalóan nagyon fontos számára a festészet, és mintha vezető műfajként, szinte elitistán ünnepelné a festészet korokon átvívelő győzedelmét, ugyanakkor a reneszánsz *disegno*, és annak szeretete is átsejlik a vázlatos munkákon, illetve a szuper-precíz geometrikus térrendezéseken. Kondor Attila animáció felé fordulása viszont átpozicionálja a rajz és a festészet szerepét: sok alkotása általában a filmek apropójából készül, illetve a filmekben is felhasználásra kerül, így egy másik, talán dinamikusabb, sokkal inkább közönségbarát olvasatot kapnak a művek. A kiállításon látható animáció is hozzásegít ahhoz, hogy megszűnjön a távolságtartás, a szövegekkel vagy zenével könnyebben befogadhatók legyenek a munkák.

Fontos kérdés szerintem az is, hogy miért nincsenek emberek a festményeken. A képek remegésében ugyanis nincs emberi cselekvés. Vajon hogyan jelenik meg a festészetben az, amikor kimozdul a meditáció, amikor az én-telen elkezd cselekedni? Ez már nem az én és az elme vágyakat, valamint nyugtalanságot beteljesíteni kívánó mozgása lesz, hanem a tiszta cselekedet mozgása, amelyet az élet diktál. Kíváncsi vagyok, megjelenik-e, és ha igen, hogyan, mikor az élő ember a képeken? Vajon hogyan szól majd, ha lejön arról a hegyről, amely a zen előtt hegy volt, aztán nem-hegy lett, és a zen után megint hegygé változott?[4]

Enteriőr, fotó: Gordon Eszter

Jelenlétkert

Kondor Attila egyéni tárlata 2022. június 2-ig tekinthető meg a Képezőben nyitvatartási időben vagy előzetes bejelentkezés alapján. A kiállításához kapcsolódó programokról [ezen a linken](#) lehet bővebb információt kapni.

Helyszín: Képező • 1024 Budapest, Keleti Károly utca 13/A

[1] E a terminológia fogalma a kereszténységen keresztül talán úgy magyarázható a legjobban, hogyha azt mondjuk, hogy – a saját projekciói és egója mögé lépve – a manifeszt Krisztuson át egyesül az ember az Atyával, tehát Istennel.

[2] A Hamvas Béla Hagyatékkezelő és az Aster Film által meghirdetett pályázat, az *Új Közjáték* sorozat részeként tekinthető meg Kondor Attila kísérleti filmetűdjében Johannes Anker Larsen *Nyitott ajtónál* című írásának egy részlete. Az animációs feldolgozás [ezen a linken](#) érhető el.

[3] Az Ószövetségben Isten nevét nem lehet kiejteni, a JHWH, Elohim, Adonai vagy El csak utalások Istenre. Ő olyan minőség, amely nem nevezhető meg, mert ha bármit is a nevére nevezünk, az azt jelenti, hogy hatalmunk van felette. Ez azzal magyarázható, hogy a névvel rendelkező, elgondolható dolgok mind kategorizálható a konceptuális apparátusunkba, így Isten egy eszme vagy idea lesz, de – ha mégoly hatalmas is – akkor is a saját elménk szüleménye.

[4] Ez a mondás Dógen (1200–1253, Japán) zenmestertől, a soto zen alapítójától származik, és eredetileg így hangzik: „Zen gyakorlás előtt a hegyek hegyek és a vizek vizek; az első betekintés után a Zen igazságába a hegyek több már nem hegyek és a vizek nem vizek; a megvilágosodás után a hegyek ismét hegyek és a vizek ismét vizek.”

* Fejléckép és kép a Facebookon: Kondor Attila – *Asclepion*, 2022. Olaj, vászon, 100 x 200 cm. Négyzetes kép: Kondor Attila – *Fontana*, 2022. Olaj, vászon, 90 x 90 cm. Kép a főoldalon: enteriőr, fotó: Gordon Eszter

SZERZŐK

-- VÉKONY DÉLIA --

TOVÁBBI ÍRÁSOK A ROVATBÓL

ART&DESIGN
PARRAGH PÉTER

IDŐELTOLÓDÁS

A „Jövő a Jelenben” MOME Photography MA diplomakiállításáról

ART&DESIGN
TÓBIÁS CSILLA

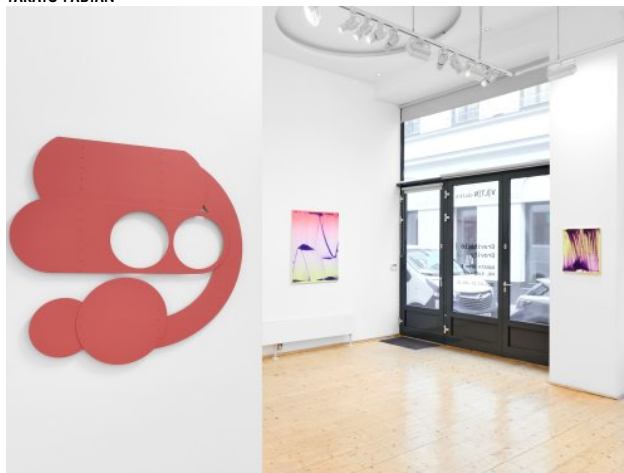

To restore an ecosystem is always a choice.

AMÍG MAGOK VANNAK A ZSEBEBBEN, NEM LESZEL SZEGÉNY

Az OFF-Biennále Traces of Life című kiállítása

ART&DESIGN
TAKÁTS FÁBIÁN

A PADLÓN, MINT POLLOCK

Baráth Áron & Pál Katja alkotásai a VILTIN Galériában

ART&DESIGN
PUSZTAI ILONA

SZABAD EMBER, SZABAD LÉLEK ÉS SZABAD MŰVÉSZ

MÁS MŰVÉSZETI ÁGAKRÓL

IRODALOM

BABOS ZONGA REBEKA

A SORS ÉS A HÁROM PÁRKA

G. István László kötetbemutatója a Magvető Caféban

GYEREK

PRAE.HU

KÖZELEDIK A 14. ORSZÁGOS RAJZFILMŰNNEP

Magyarország animációfilmes fesztiválja

IRODALOM

ACSAI ROLAND

A TITANIC KÖLTŐJE

Az ismeretlen Gyóni

IRODALOM
SZELES JUDIT

EGY SVÉD TURISTA MAGYARORSZÁGON

Reptér, Magdafeszt, Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál